

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้านการให้บริการทางการศึกษา จังหวัดสงขลา พัทลุง และ สตูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

การศึกษาผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้านการให้บริการทางการศึกษา จังหวัดสงขลา พัทลุง และ สตูล โดย ศึกษาจากผู้บริหารหน่วยงานทางการศึกษา หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของคนพิการในสังกัดหน่วยงานต่าง ๆ ที่ให้บริการทางการศึกษาแก่คนพิการ ในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ดังนี้

- 1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล รวมจำนวน 5 เขตการศึกษา (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงปัจจุบันมี 2 เขต คือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงเขต 1 และ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงเขต 2 แต่ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ศึกษาผลการดำเนินงานการให้บริการทางการศึกษาแก่คนพิการของหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องระหว่างปี พ.ศ. 2545-2550 ซึ่งในขณะนั้นจังหวัดพัทลุงมีเขตพื้นที่การศึกษาเพียงเขตเดียว ต่อมาได้จัดตั้งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุงเขต 2 เมื่อปี พ.ศ. 2551)
- 2) ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล รวมจำนวน 5 ศูนย์

3) โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา รวม 2 โรงเรียน

4) สถานศึกษาสังกัดองค์กรเอกชนที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ จำนวน 1 โรงเรียน ได้แก่โรงเรียนการศึกษาสอนคนตาบอดธรรมศาสตร์มหาดใหญ่

5) โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 37 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2 จำนวน 37 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 จำนวน 34 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง จำนวน 48 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล จำนวน 37 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 193 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

1) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1-3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล ศึกษาจากประชากรคือ ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของคณาธิการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาละ 1 คน รวมจำนวน 5 คน

2) ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล ศึกษาจากประชากรคือ ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของคณาธิการของศูนย์การศึกษาพิเศษ ศูนย์ละ 1 คน รวมจำนวน 3 คน

3) โรงเรียนเฉพาะความพิการ สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา และโรงเรียนโสตศึกษาจังหวัดสงขลา ศึกษาจากประชากรคือ ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียนโรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวน 2 คน

4) สถานศึกษาสังกัดองค์กรเอกชนที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ ได้แก่ โรงเรียนการศึกษาสอนคนตาบอดธรรมศาสตร์มหาดใหญ่ ศึกษาจากประชากรคือ ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 1 คน

5) โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง ร้อยละ 10 ของประชากร ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 19 โรงเรียน หารสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ได้ดังนี้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1 จำนวน 4 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2 จำนวน 4 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3 จำนวน 3 โรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง จำนวน 4 โรงเรียน และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล จำนวน 4 โรงเรียน แล้วสุ่มตัวอย่างมาศึกษาวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลาก

รวมจำนวนทั้งสิ้น 30 คน (ตามตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 หน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษา

	หน่วยงาน	ตำบล	อำเภอ
1	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
	1.1 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1	เขารูปช้าง	เมือง
	1.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2	หาดใหญ่	หาดใหญ่
	1.3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3	คลองทราย	นาทวี
	1.4 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง	เขาเจ็ยก	เมือง
	1.5 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล	คลองขุด	เมือง
2	ศูนย์การศึกษาพิเศษ		
	2.1 ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา 3 จังหวัดสงขลา	จะโหนด	จะนะ
	2.2 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดพัทลุง	ควนมะพร้าว	เมือง
	2.3 ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัดสตูล	คลองขุด	เมือง
3	โรงเรียนเฉพาะความพิการ		
	3.1 โรงเรียนสงขลาพัฒนาปัญญา	พะวง	เมือง
	3.2 โรงเรียน โสตศึกษาจังหวัดสงขลา	คอหงส์	หาดใหญ่
4.	สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา		
	4.1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 1		
	1) โรงเรียนบ้านเขาแดง	หัวเขา	สิงหนคร
	2) โรงเรียนวัดจันทน์	วัดจันทน์	เมือง
	3) โรงเรียนบ้านแหลมหาด	เกาะใหญ่	กระแสสินธุ์
	4) โรงเรียนสทิงพระวิทยา	จะทิ้งพระ	สทิงพระ
	4.2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 2		
	1) โรงเรียนบ้านเขาพระ	เขาพระ	รัตภูมิ
	2) โรงเรียนบ้านโคกเมา	ท่าช้าง	บางกล่ำ
	3) โรงเรียนบ้านเกาะใหญ่	บางเหรียญ	ควนเนียง
	4) โรงเรียนหาดใหญ่วิทยาลัยสมบูรณ์กุลกัลยา	หาดใหญ่	หาดใหญ่

ตารางที่ 7 (ต่อ)

	หน่วยงาน	ตำบล	อำเภอ
4.3	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลาเขต 3		
	1) โรงเรียนชุมชนบ้านปาดัง	ปาดังเบซาร์	สะเดา
	2) โรงเรียนบ้านลำซิ่ง	คลองทราย	นาทวี
	3) โรงเรียนสะบ้าย้อยวิทยา	สะบ้าย้อย	สะบ้าย้อย
4.4	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพัทลุง		
	1) โรงเรียนประชารัฐบำรุง 2	เกาะเต่า	ป่าพะยอม
	2) โรงเรียนวัดบ้านสวน	ควนมะพร้าว	เมือง
	3) โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์พัทลุง	ควนมะพร้าว	เมือง
	4) โรงเรียนควนขนุน	โตนดด้วน	ควนขนุน
4.5	สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสตูล		
	1) โรงเรียนบ้านแปะ-ระเหนือ	แปะ-ระ	ท่าแพ
	2) โรงเรียนบ้านคลองขุด	คลองขุด	เมือง
	3) โรงเรียนอนุบาลละงู	กำแพง	ละงู
	4) โรงเรียนสาครพิทยา	ท่าแพ	ท่าแพ
5	สถานศึกษาสังกัดองค์กรเอกชน		
	โรงเรียนการศึกษาคณาบอดธรรมสากลหาดใหญ่	ควนลัง	หาดใหญ่

2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยอาศัยแนวคิดจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง มี 5 ชุด ได้แก่

ชุดที่ 1 แบบสัมภาษณ์สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหารหรือผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของคณาธิการของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เขตพื้นที่การศึกษาละ 1 คน รวมจำนวนแบบสัมภาษณ์ 5 ชุด

ชุดที่ 2 แบบสัมภาษณ์ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบงานการศึกษาของคณาธิการของศูนย์การศึกษา

พิเศษเขตการศึกษา และศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด ศูนย์ละ 1 คน รวมจำนวนแบบสัมภาษณ์ 3 ชุด

ชุดที่ 3 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนแบบสัมภาษณ์ 2 ชุด

ชุดที่ 4 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วม ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการเรียนร่วมของโรงเรียน โรงเรียนละ 1 คน รวมจำนวนแบบสัมภาษณ์ 20 ชุด

ชุดที่ 5 แบบสัมภาษณ์โรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดองค์กรเอกชน ใช้สำหรับสัมภาษณ์ผู้บริหาร หรือผู้รับผิดชอบการจัดการศึกษาของโรงเรียน จำนวน 1 ชุด

2.2 วิธีการสร้างเครื่องมือ

การสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

2.2.1 ศึกษาแผนพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการแห่งชาติ พ.ศ. 2545-2549 และกฎหมายอื่นที่ออกมาเพื่อส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษด้านการให้บริการทางการศึกษา เช่น กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการให้คนพิการมีสิทธิได้รับสิ่งอำนวยความสะดวก สื่อ บริการ และความช่วยเหลืออื่นใดทางการศึกษา พ.ศ. 2550 ประกาศคณะกรรมการพิจารณาให้คนพิการได้รับสิทธิช่วยเหลือทางการศึกษา เรื่องกำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการการรับรองบุคคลของสถานศึกษา ว่าเป็นคนพิการ พ.ศ. 2548 เป็นต้นว่ากฎหมายแต่ละฉบับได้กำหนดแนวทางการส่งเสริมและช่วยเหลือคนพิการหรือบุคคลที่มีความต้องการพิเศษทางการศึกษาไว้อย่างไร และได้กำหนดให้หน่วยงานใดมีหน้าที่รับผิดชอบ

2.2.2 ศึกษาภารกิจและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานทางการศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล ว่าหน่วยงานใดที่มีภารกิจและบทบาทหน้าที่ในการให้บริการทางการศึกษาแก่คนพิการอย่างไรบ้าง

2.2.3 จัดทำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง ลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Interview Guide) จำนวน 5 ชุด ตามประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ศึกษา ได้แก่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษเขตการศึกษา ศูนย์การศึกษาพิเศษประจำจังหวัด โรงเรียนจัดการเรียนร่วม โรงเรียนเฉพาะความพิการ และโรงเรียนเฉพาะความพิการสังกัดองค์กรเอกชน โดยแบบสัมภาษณ์แต่ละชุดมีจำนวนข้อกระทงคำถามที่ต่างกัน ซึ่งคำถามขึ้นอยู่กับกรอบภารกิจและบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานนั้น ๆ แบบสัมภาษณ์แต่ละชุดแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

1) ข้อมูลการดำเนินงานการให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษของหน่วยงานที่รับผิดชอบการให้บริการทางการศึกษาแก่คนพิการในจังหวัดสงขลา พัทลุง และสตูล

2) ปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะการดำเนินงานการให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษของหน่วยงานที่ให้บริการทางการศึกษาแก่บุคคลที่มีความต้องการพิเศษ

2.2.4 นำชุดแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการศึกษาและด้านการศึกษาพิเศษ 3 ท่าน ได้แก่ ดร.มะลิวัลย์ ธรรมแสง ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารายะวิญญู ว่าที่ พ.ต.สันศักดิ์ สัตยายุทธ์ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรง (validity)

2.2.5 นำชุดแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วนำไปใช้เก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้

3. วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล

วิธีดำเนินการรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือราชการจากคณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลาที่ผู้วิจัยสังกัด แนบเอกสารชุดแบบสัมภาษณ์ที่จะใช้ในการสัมภาษณ์ไปยังผู้บริหารของหน่วยงานในกลุ่มตัวอย่างสังกัด หลังจากนั้น 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยได้ประสานงานทางโทรศัพท์ไปยังธุรการหน่วยงานกลุ่มตัวอย่างเพื่อตรวจสอบการรับหนังสือและการมอบหมายบุคคลที่จะให้ข้อมูล ได้ประสานทางโทรศัพท์กับผู้ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บริหารหน่วยงานในการให้ข้อมูล และนัดหมายวันเวลาที่จะสัมภาษณ์ โดยใช้หน่วยงานกลุ่มตัวอย่างเป็นสถานที่ในการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่างตามชุดแบบสัมภาษณ์ จัดกลุ่มตามประเด็นย่อย หาความถี่ ตามชุดแบบสัมภาษณ์แต่ละชุด วิเคราะห์ข้อมูลโดยการศึกษาสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ได้จัดบันทึกไว้ และแปลผลที่ค้นพบ และนำมาสังเคราะห์ในภาพรวมตามกรอบที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งนำข้อคิดเห็นต่าง ๆ ของแต่ละประเด็นมาสังเคราะห์แล้วนำเสนอแบบบรรยาย